

JAK

Jord Arbejde Kapital

Bladet

Visioner ved JAK's start i 1931

Det er nu mere end 85 år siden, at tanker og drømme om et andet og bedre samfund blev formuleret, og det kan være interessant at gå tilbage i tiden og se på, hvad der drev de mennesker, som startede foreningen. Af Uffe Madsen.
Se side 4.

Nyt fra Folke-sparekassen

Tilbageblik og kurs mod en håbefuldst fremtid.
Af Mads A. Vedbæk.
Se side 25.

JAK Danmarks årsmøde 2018

Den 3. marts 2018 kl. 10.00 – 15.00
Mødet afholdes i Sløngelsalen, Kulturhuset Skanderborg, Parkvej 10, 8660 Skanderborg.
Se side 21.

JAK

JAK *Bladet*

Medlemsblad for JAK Danmark

Henvendelse til Landsforeningen:

Lis Poulsen, sekretær
Husumvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: landsforeningen@jak.dk

Ansvarshavende redaktør:

Lis Poulsen

Redaktionsudvalg:

Lis Poulsen. Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Uffe Madsen. Tlf. 40 36 31 75
E-mail: UffeMadsen@mail.tele.dk

Niels Erik Bach Boesen. Tlf. 20 23 63 47
E-mail: neb@bachboesen.dk

Martha Petersen. Tlf. 86 81 16 11
E-mail: mmp@folkesparekassen.dk

Eloneh Gaia Klit Malm, Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk

Jens Thordal-Christensen. Tlf. 20 44 88 72
E-mail: kunst@jens-thordal.dk

Landsforeningens ledelse:

Eloneh Gaia Klit Malm, formand
Valmuevej 4, 8362 Hinnerup
Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk

Kurt Poulsen, næstformand
Husumvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf. 22 38 16 35
E-mail: kurtpoulsen47@gmail.com

Jens Thordal-Christensen
Vestergade 12, 8444 Balle
Tlf. 20 44 88 72
E-mail: kunst@jens-thordal.dk

Lasse Fonager Møller
Åvænget 12, 4990 Sakskøbing
Tlf. 27 21 78 53
E-mail: lafonager@gmail.com

Suppleanter:
Marianne Laursen, Constantiavej 15,
8586 Ørum Djurs

Erik Boesen
Havreballevej 3, Hem, 8660 Skanderborg

Udpeget af pengeinstitutterne:
Bo Nielsen, JAK Andelskassen Østervraa
Jesper Mørkenborg, Folkesparekassen

5041-0856

Svanemærket tryksag

I N D H O L D

- 3 2018 i kærlighedens og økonomiens tegn
Af Eloneh Gaia Klit Malm
- 4 Visioner ved JAK's start i 1931
Af Uffe Madsen
- 7 Vi er blevet manipuleret med
og hjernevasket i snart 100 år!
Af Henri Nordby og Orla Jensen
- 10 Timebanker i Danmark
Af Eloneh Gaia Klit Malm
- 12 Kvindelig økonomi
Af Doris Elisabeth Fischer
- 14 Fortællingens Bro
Af Katrine Faber
- 16 Crowdfunding
Af Henrik Vad
- 18 Referat fra seminaret "Gentænk Fællesskabet"
Af Eva Stenius
- 21 Indkaldelse til årsmøde i JAK Danmark
- 22 Laugesens Haves historie
- 24 Gode Penge på Ry Højskole
- 25 Folkesparekassen Garantinformation
- 29 The Big Shift – boginformation
- 29 Den Sociale Kapitalfond Invest

Nr. 2 udkommer primo april 2018
Deadline 15. februar 2018

Eftertryk velkommen
ved kildeangivelse.
Indholdet i de enkelte artikler
udtrykker ikke nødvendigvis
Landsforeningen JAKs
holdning.
Henvendelse ang. medlemskab,
abonnement, artikler og annoncer:

Redaktør
Lis Poulsen, Husumvej 5,
8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

2018 i kærlighedens og økonomiens tegn

Af Eloneh Gaia Klit Malm, formand for JAK Danmark

Jeg er opfyldt af kærlighed til jorden, taknemligheden overfor den opgave vi har fået og respekten for fællesskabets behov for at cirkulere værdierne.

Jeg er forelsket i essensen af JAK.

Jeg ved, at vi gennem kærligheden, taknemligheden og respekten kan komme gennem de udfordrende tider, vi er midt i – og ud på den anden siden, hvor tilliden er større end frygten, hvor vores tunge offentlige systemer er erstattet af logiske strukturer, hvor jorden og fødevarerne er sunde og, hvor tanken om at berige sig på andres bekostning ikke længere har magten.

I JAK arbejder vi konstant på at hjælpe det på vej, vi har langt fra alle løsninger, men vi har tålmodigheden og retningen – og en masse gode mennesker og samarbejdspartnere omkring os.

På foreningen JAK Danmarks årsmøde den 3. Marts 2018 kan du være med. Du kan møde os, melde dig til at give en hånd med arbejdet og ikke mindst kan du høre Karl Henning Mikkelsen fortælle om hans arbejde med og kærlighed til jorden som biodynamisk landmand.

I 2018 kommer vi i JAK Danmark til at arbejde endnu mere med nye tanker om økonomi, både ved at støtte op om forsøg med lokalvaluta, spekulationsfri boliger og ved at samarbejde endnu tættere med Folkesparekassen, som i dag er Danmarks eneste pengeinstitut, der arbejder ud fra JAK's værdier. Og så kan jeg afsløre, at der er både lokale og internationale arrangementer i JAK-støbeskeen.

Vi håber på at høre fra dig, møde dig og arbejde sammen med dig om at fylde 2018 med kærlighed, sund fornuft og en masse gode økonomiske initiativer.

På bestyrelsens og egne vegne ønskes alle et godt Nytår.

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: jakdanmark

web: www.jakdanmark.dk JAKs nyhedsbrev

Visioner ved JAK's start i 1931

Af Uffe Madsen

Landsforeningen JAK (Jord-Arbejde-Kapital) blev oprettet i februar måned 1931, og har siden haft aktivitet i større eller mindre omfang. Det er nu mere end 85 år siden, at tanker og drømme om et andet og bedre samfund blev formuleret, og det kan være interessant at gå tilbage i tiden og se på, hvad der drev de mennesker, som startede foreningen.

Ved JAK's oprettelse blev visionerne med foreningens arbejde beskrevet i vedtægterne, som stort set er uændret til i dag, hvor formålet defineres således:

Foreningens formål er gennem oplysning at rejse en bevægelse for gennemførelse af folkets menneskelige og økonomiske frigørelse, samt at arbejde for oprettelse af praktiske funktioner til fremme af formålet.

Der er to væsentlige elementer i formålet:

- 1) At gennemføre folkets menneskelige og økonomiske frigørelse
- 2) At arbejde for oprettelse af praktiske funktioner til fremme af formålet

Praktiske funktioner

Oprettelse og drift af praktiske funktioner har gennem årene været det dominerende element i foreningen – måske fordi en praktisk aktivitet er mere håndgribelig og synlig end arbejdet med drømme og visioner om et bedre samfund. Det er også de praktiske funktioner, som JAK har været kendt for i offentligheden. Først med udstedelse af egne pengesedler – Andelspenge – som var lovligt indtil 1933, hvor Danmarks Nationalbank fik eneret på at udstede betalingsmidler. Derefter blev der oprettet forskellige spare- og låneformer, hvor medlemmerne kunne finansiere hinanden på rentefri basis

udenom de almindelige banker og kreditforeninger. JAK Banken blev startet i 1958 og var i funktion i 15 år. Fra midten af 70'erne blev der oprettet talrige små lokale fællesskasser over hele landet, og de blev senere omdannet til andelskasser. I dag er den praktiske funktion koncentreret omkring Folkesparekassen.

Menneskelig frigørelse

De praktiske funktioner skulle fremme det egentlige formål: "at gennemføre folkets menneskelige og økonomiske frigørelse". Men hvad var så meningen med denne frigørelse, hvad bestod den af, og hvad var det for et samfund, som JAK ønskede?

For at få en forståelse af formålet må vi se tilbage på verden, som den så ud i starten af 30'erne, hvor de væsentligste forhold var:

- Danmarks hovederhverv var landbrug og produktion af fødevarer
- Afslutningen af 1. verdenskrig pålagde Tyskland store krigsskadeerstatninger.
- Nordens største bank – Den Danske Landmandsbank – krakkede i 20'erne og genskabtes med statsmidler.
- Som følge af en helt urealistisk stigning i aktiekurser i USA, brød aktiemarkedet sammen i 1929 med krakket i Wall Street, og efterfølgende økonomisk krise i den vestlige verden.
- Faldende afsætning af danske produkter med stor arbejdsløshed til følge.

Der var i 1930 stor økonomisk krise, som kunne mærkes overalt i landet og påvirkede alle familier. Der var ikke mangel på varer til at dække befolkningens basale behov, som hovedsageligt blev produceret i landbruget, men der var mangel på betalingsmidler til at formidle varerne videre ud til forbrugerne. Frustrationen var stor i befolkningen, og der blev efterlyst politiske tiltag for at dæmme op for krisen. Da disse tiltag udeblev, så mange sig om efter andre måder at løse problemet på.

JAK agiterede for, at årsagen til krisen var et fejlagtigt økonomisk system, hvor der ikke var tilstrækkeligt med betalingsmidler til at omsætte de nødvendige varer, og hvor uligheden mellem rig og fattig blev stadig større igennem renten på penge. Løsningen var ifølge JAK at indføre et nyt pengesystem, hvor betalingsmidlerne blev frigjort fra private interesser, og hvor ingen kunne tjene penge på penge.

Derfor startede JAK op med at udvikle et pengesystem – Andelspenge – hvor sikkerheden bag de udstedte penge var fast ejendom,

og hvor ingen skulle tjene på pengesystemet. Penge skulle være et omsætningsmiddel og ikke en vare i sig selv. Det var et budskab, som skabte forståelse hos især mange i landdistrikterne, og udstedelsen af Andelspenge fik en forholdsvis stor udbredelse. Udbredelsen blev så stor, at politikerne blev bange for konsekvenserne og indførte i 1933 en lov, som forbød andre end Nationalbanken at udstede landets betalingsmidler.

Men tankerne om et andet og mere demokratisk økonomisk system var kun en del af JAK. De store visioner handlede om mere – nemlig folkets menneskelige frigørelse, eller som det blev formuleret i de oprindelige vedtægter: "Åndelig frigørelse". Hvad forstod man så med denne frigørelse? Det er ikke konkret defineret, men ved at læse JAK bladene, som er udgivet i alle årene lige siden starten, kan man danne sig nogle tanker om de drømme, der var for fremtidens samfund. I det følgende vil jeg nævne nogle af disse emner, og i realiteten er det ikke væsentligt fra de emner, som diskuteres i dag.

Finansiering af fællesskabet

Selv om skattetrykket i 30'erne var langt lavere end i dag, var debatten om finansiering af samfundets institutioner og fælles behov et stort emne. Mange af de mennesker, som bakkede op om JAK havde også stor sympati for det politiske parti Retsforbundet, som gik ind for afskaffelse af skat på indkomst og i stedet beskatte fast ejendom i form af en grundskat, og at denne skat skulle finansiere samfundets behov. Holdningen var, at alle skulle have lige ret til vores fælles jord, og at de borgere, som anvendte jorden til opdyrkning eller til opførelse af ejendomme, skulle betale en afgift til samfundet for denne brugsrettighed. Dermed blev jorden samtidig frigjort som grundlag for spekulation.

Demokrati og folkestyre

Måden at træffe beslutninger om samfundets fælles anliggender har fyldt meget i JAK. Der var allerede ved JAK's start en kritik af valg til Folketing og lokale råd. Påstanden var, at den eksisterende afstemningsmåde er udtryk for flertalsdiktatur, hvor mindretallet ikke bliver hørt i tilstrækkelig grad. En del af de personer, som startede JAK, var allerede i 20'erne aktive i en arbejdsgruppe, som drøftede et demokratisk system, der fik navnet "Det rette styre", og principperne bag dette system har været en del af JAK i mange år.

Forhåbningen ved JAK's start var, at ændring af det økonomiske system var så oplagt og logisk, at det ikke kunne tage lang tid, og når det var på plads, blev der tid og ressourcer til at arbejde med alle de andre og langt væsentligere elementer i samfundet.

Sund ernæring og levevis

Der blev i 30'erne talt meget om "En sund sjæl i et sundt legeme", og at rigtig kost er afgørende for sundhed og forebyggelse af sygdomme. Mange i JAK spiste ikke kød, og ved de mange store kurser, der blev afholdt, var vegetarisk kost det foretrukne.

Giftfrit landbrug

Som en konsekvens af den sunde ernæring var der også fokus på, hvordan fødevarerne blev fremstillet. En del landmænd, som tilsluttede sig JAK, omlagde deres bedrifter til giftfrit landbrug. Dengang talte man ikke om økologisk landbrug, men om Biodynamisk drift efter forskrift fra Rudolf Steiner, hvilket blev grundlaget for det udbredte økologiske landbrug, som vi har i dag.

Militær og våbenproduktion

Få år efter JAK's start begyndte oprustningen i Tyskland, og mange frygtede konsekvensen. Minderne fra 1. verdenskrig var stadig klare, og tankerne om en ny krig nærliggende. Men også den økonomiske spekulation omkring oprustning og våbenproduktion, blev diskuteret meget i JAK gennem 30'erne. Mange af JAK's støtter tog afstand fra militæret og bekendte sig til pacifismen og var militærnægtgere.

Mekanisering og teknikkens indførelse

Spørgsmålet om, hvorvidt den tiltagende mekanisering og teknikkens udbredelse var positiv eller negativ for samfundet var også i fokus. Den udbredte holdning i JAK var, at de arbejdsopgaver, som kunne løses med mekanisering og udvikling af tekniske løsninger, oftest var det fysisk hårde arbejde, som sled mennesker

op. Derfor var der en meget positiv holdning til mekaniseringen og en ny måde at fordele arbejdet på.

Dette var emner, som blev drøftet meget i JAK, og som bar drømme og visioner hos de mennesker, som startede foreningen. Der var ikke nogen fastsat klar holdning eller løsning, men mere et ønske om i fællesskab at udvikle samfundet i en positiv og demokratisk retning. Debatten var væsentlig, og emnerne blev drøftet både i JAK Bladet og på møder og kurser overalt i landet. Man overvejede også i nogle år at starte en JAK Højskole for at have mulighed for endnu mere debat og i større omfang inddrage unge mennesker i de tanker, som fyldte i JAK.

Spørgsmålet om en anden økonomi forblev det centrale omdrejningspunkt i JAK. Ud fra forståelsen af, at en åndelig frigørelse forudsætter en økonomisk frigørelse, blev arbejdet for et nyt pengesystem prioriteret først. Forhåbningen ved JAK's start var, at ændring af det økonomiske system var så oplagt og logisk, at det ikke kunne tage lang tid, og når det var på plads, blev der tid og ressourcer til at arbejde med alle de andre og langt væsentligere elementer i samfundet.

Sådan gik det som bekendt ikke. Renten er måske fjernet – i hvert fald set som en pro-centsats – men er så i stedet afløst af en stadig større spekulation i valuta, værdipapirer og ejendomme, og derigennem koncentrerer værdierne fortsat på stadig færre hænder. Der er fortsat behov for at arbejde med den økonomiske frigørelse, og JAK's visioner er mindst lige så aktuelle i dag som i 1931.

Vi er blevet manipuleret med og hjernevasket i snart 100 år!

Af arkitekt Henri Nordby og psykoterapeut, forfatter Orla Jensen

Sagnet fortæller, at "... når Danmark stander i våde, så vil Holger Danske vågne op til dåd; ... når Danmark kommer i nød, så vil Holger Danske vågne op og hjælpe".

På JAK's seminar på Sostrup Slot i 2016 blev deltagerne indkvarteret i dobbeltværelser. Her mødtes vi, Henri Nordby og Orla Jensen for første gang; helt tilfældigt! – Eller måske ikke tilfældigt...?

Efter at have hilst på hinanden, faldt vi hurtigt i snak. Henri havde nogle mapper med, som han var begyndt at skrive på i 1968, hvor temaet var *"alle de urimeligheder og løgne, som vort samfund bygger på"*. – Ikke bare lokalt, men også globalt. – Og Orla havde i 2015 udgivet en bog med titlen *"Brug dog hjernen mand; - det gælder i øvrigt også kvinder"*. Her var temaet, *"at de multinationale selskaber som medicinalindustrien, fødevarerindustrien, banker og sågar regeringer bruger "neuromarketing" til at manipulere befolkningen i den retning, som de ønsker"*.

Det viste sig, at vores tanker og ønsker, på alle områder byggede på de samme konklusioner og erfaringer. - Så vi to pensionerede "frihedskæmpere" besluttede at starte en "oprørsgruppe". Vi er kun to medlemmer endnu, men efter at have arbejdet på dette projekt i godt et år, mener vi, at der er plads til flere!

I marts 2012 havde filmen "Hvidstengruppen" premiere, og den har inspireret os en del. Den handler om modstandskampen under 2. verdenskrig.

En kamp, hvor enkelte borgere satte sig op imod overmagten, fordi de mente, at der var noget at kæmpe for!

Selvom de vidste, at de kunne komme til at betale den højeste pris, nemlig deres eget liv. – Men de gjorde det! – Og de betalte prisen!

Overmagten er i dag ikke en krigstruende nation, men en livstruende situation

Her tænker vi på krigspolitikken, folkesundheden, forureningsproblematikken, energipolitikken, finanspolitikken, indvandrersituationen samt globaliseringen.

Overmagten består i, at der i "velfærdsstatens hellige navn" er opbygget et samfund, der er baseret på et "ekspertvælde" og en "konkurrencestat", der hver især kæmper for deres eget lille område; godt hjulpet af lobbyister og kapitalinteresser.

Tør vi – du og jeg – kæmpe mod denne overmagt. Med livet som indsats?

"Mange mennesker, især ignorante mennesker, vil gerne straffe dig for at sige sandheden, for at være korrekt, for at være dig selv. Sig aldrig undskyld fordi du har ret, eller fordi du er år forud for din tid. Hvis du har ret, og du ved det, så tal ud. Selv hvis du er en minoritet på én, er sandheden stadigvæk sandheden".

Citat af Mahatma Ghandi.

Ikke det fysiske liv; men det "politiske liv". - Vores egen personlige frihedskamp...?

Vi har gravet i ÅRSAGEN til, at vi er havnet der, hvor vi befinder os i dag.

Vi skal tilbage til tiden efter 1. verdenskrig; helt præcis 1924.

Store dele af verden lå i ruiner, og der skulle skabes arbejdspladser og vækst igen.

De fleste hjerneforskere er enige om, at hjernen ikke har udviklet sig væsentligt de seneste ca. 25.000 år.

Så uanset, hvor dygtige vi er til at udvikle teknologier, skabe fysiske, fantastiske hjælpemidler og "apparater", så er og forbliver vores hjerner kun på fangerstadiet.

Det er derfor, vores bevidste hjerner bliver totalt rundforvirrede af al den påvirkning fra nyhedsmedier, der arbejder 24 timer i døgnet. Det gælder alt fra nyheder og til sælgere af alt muligt "isenkram", og ikke mindst fødevarer.

Det hele styres af de multinationale selskaber, der forsøger at erobre verdensmarkeder i ren og skær grådighed.

Men hvem er det, der er de "dumme"? – Er det dem der producerer og sælger produkterne; - eller dem der køber dem...?

Einstein har sagt: *"Der findes to ting, som er uendelige. Universet og den menneskelige dumhed. Og når det gælder Universet, er jeg endda ikke helt sikker!"*

Dykker man ned i historien fra 1924, og graver dybt ned i personregistret bag denne "velgøren-de plan" finder man navnet Edward Bernays.

Han opfandt begrebet "Public Relation", – fordi det lød bedre end "manipulation" og "hjernevask".

Der ligger en dokumentarfilm på YouTube, der hedder: *"The Century of The Self"*.

Her grundlægges vores *forbrugersamfund* ved at hjernevaske os forbrugere til at købe alt det, som vi slet ikke har brug for, men som *mediernes og reklamerne* fortæller os *"... at vi ikke kan leve foruden ...!"*

Adam Curtis' anerkendte dokumentarfilm, beskriver udviklingen af det altforbrugende "EGO" – eller selvet, som Freud kaldte det.

For både i politik og forretning er egoets triumf det ultimative udtryk for demokrati, hvor magten endelig er flyttet til folket. – *Tror vi...!*

Hvordan blev det altforbrugende SELV skabt?

Freud-dynastiet er kernen i denne overbevi-sende sociale historie. Sigmund Freud, grund-lægger af psykoanalysen; og hans nevø Edward

Hvad er verdens største problem?

Det er mennesket, – eller rettere, menneskets HJERNE...!

Mennesket er det eneste væsen, der truer verden!

Mennesket har skabt alle de problemer vi har; – både lokalt og globalt.

Derfor er det også mennesket, der skal løse det...!

Det bliver ikke let; for som Einstein sagde: **"Man kan ikke løse et problem med de samme tanker, som skabte det!"**

Men det kræver et totalt opgør med det etablerede system. Vil du med i vores oprørsgruppe?

Bernays, der opfandt PR; – Anna Freud, – Sigmunds hengivne datter; – og nutidens PR-guru og Sigmunds barnebarn, Matthew Freud.

Freuds arbejde med den underbevidste, boblende og skumle hjerne ændrede verden.

Historien fra 1920

Bernays opfandt Public Relation-begrebet i 1920'erne og var den første, der udnyttede Freuds ideer til at manipulere masserne.

Han viste amerikanske virksomheder, hvordan de ved simple teknikker kunne få folk til at købe ting, de ikke behøvede, ved systematisk at forbinde masseproducerede varer til deres ubevidste ønsker.

Det fænomen kaldes i dag for "Neuro-marketing".

Bernays kunne med disse teknikker manipulere befolkningen ved hjælp af simple tricks og uhyrlige PR-stunts.

Hans mest berygtede scoop var at bryde tabuet om kvinders rygning ved at overbevise dem om, at cigaretter var et symbol på uafhængighed og frihed.

Men Bernays var overbevist om, at dette var mere end blot en måde at sælge forbrugsvarer på.

Det var en ny politisk ide om, hvordan man kunne styre og manipulere masserne.

Ved at tilfredsstille de indre irrationelle begær kunne folk blive gjort lykkelige og dermed føjelige.

Det er snart 100 år siden, at de multinationale selskaber begyndte at hjernevaske os forbrugere, – og de har gjort det lige siden...!

Det er på tide, at vi bruger "vores EGEN hjerne selv" – i stedet for at andre gør det...?

Ifølge politikerne går det ufatteligt godt for Danmark, men det stemmer absolut ikke overens med vores hverdag.

ALDRIG har der været så mange syge mennesker på trods af, at vi har verdens dyreste sundhedsvæsen. ALDRIG har der været så mange skandaler i det offentlige system, og ALDRIG har der været så mange virksom-

heder, som gennem skattely, undlader at betale deres del af omkostninger til velfærdssamfundet.

"Dem, der har grund til at være bange, er dem, der forsvarer det nuværende profit-baserede økonomiske system, hvor otte personer ejer det samme som den fattigste halvdel af jordens befolkning, og hvor et barn dør af fejlmæring hvert 15. sekund, selv om der er mad nok til at brødføde alle."

Det er den globale ulighed mellem rige og fattige, der vil blive grundlaget for den nye revolution".

Det er helt utroligt, at det skulle komme fra én af de superrige milliardærer, nemlig Nick Hanauer fra firmaet Amazon.

Han stod frem på TV, og fortalte, at han frygtede at befolkningen med "høtyvene" ville etablere et oprør nedefra...?:

Han sagde endvidere: *"Vi har teknologien og ressourcerne til at sikre alle mennesker et godt liv og til at redde planeten. Men det kræver et opgør med det nuværende økonomiske system, hvor der produceres efter profit og ikke efter behov, men hvor rigdommen samles hos et mindretal".*

Det kræver, at almindelige mennesker selv tager kontrollen over deres eget liv.

The world has enough for everybody's need. But not enough for everybody's GREED.

Og til slut et citat af Ole Sørensen, "Rebel-len fra Langeland":

"Når uret bliver RET, bliver modstand en PLIGT. Når de svageste mennesker bliver kørt over af paragraffer, spærret inde i Excel-celler og trampet på af besparelser, bliver mine varme hænder til knyttede næver."

Jeg kæmper for det, jeg tror på. – Men jeg kæmper ikke en skid, jeg sidder bare og snakker."

Alle siger til mig, at jeg er dømt til at tabe, og der sker aldrig en hujende fis. –

Og hva' så? – Hvis jeg bare synger med i koret, der siger sådan, kommer der i hvert fald IKKE til at ske noget. – Det ville netop gøre mig til forræder."

Men jeg vil kæmpe til jeg segner, for at få MENNESKESYN frem for TILSYN...!!"

Timebanker i Danmark

Af Eloneh Gaia Klit Malm

På JAK Danmarks efterårsseminar havde vi den glæde at høre både Martin Simon fra Timebanking UK og Per Bach, Timebank Danmark. De fortalte om fordele og erfaringer med at lave timebanker rundt om i verden – og der er mange.

I Danmark har det imidlertid ikke umiddelbart været muligt at lave timebanker som frivilligt arbejde, da Landsskatteretten i 2005 afgjorde, at bytte af ydelser som eksempelvis hæklipping og børnepasning er skattepligtige, og altså ikke kan være lovligt frivilligt arbejde – og det betød dengang, at arbejdet med timebanker herhjemme gik helt i stå.

Per Bach fortæller: "I Danmark har myndighederne fokuseret på, at hvis nogle mennesker slår sig sammen i en organiseringsform, der har til formål at udveksle ydelser, så skal man betale skat af værdien af de ydelser, man modtager – også hvis der er tale om en organisation, der kun har et socialt formål. Det er en skam, at et skattespørgsmål på den måde kommer til at stå i vejen for projekter, der kan give stor social værdi for samfundet."

Ved at fokusere på skatteværdien af få timers frivilligt arbejde om måneden går samfundet glip af massive værdier, mener Per Bach.

"Hele præmissen er forkert. Det handler slet ikke om at snyde i skat, men om hvordan man i en stadig mere fragmenteret tid får genetableret de sociale forbindelser i et lokalsamfund," siger Per Bach.

Han uddyber, at timebankerne gennem de frivillige ydelser knytter forbindelser mellem gamle og unge. Det skaber tryk i lokalsamfundene og løfter tilværelsen for ensomme og udsatte mennesker, der ikke har ressourcer til at skabe egne netværk.

"Timebankerne er et værktøj, der kan skabe sammenhængskraft i vores samfund. Det er kernen, og ved at fokusere ensidigt på skatteværdien af ydelserne har man misset en mulighed for at udvikle et redskab, man kan styrke lokalsamfund med," siger han.

Kilde: <https://www.altinget.dk/artikel/civile-aktoerer-rigide-skatteregler-spaender-ben-for-frivillige-bytteboerser#.WgWM5StrsTo.email>

Men det kan være, at vi går mod lysere tider, fordi regeringen her i sommeren 2017 har nedsat en taskforce, der skal komme med anbefalinger til en ny civilsamfundsstrategi.

Børne- og socialminister Mai Mercado og minister for offentlig innovation Sophie Løhde nedsatte den 12. juni 2017 en taskforce med repræsentanter fra civilsamfundet, kommunerne, erhvervslivet og de faglige organisationer med det formål at få taskforcens anbefalinger til regeringens kommende civilsamfundsstrategi, der er en del af Sammenhængsreformen.

Medlemmer af task forcen

- Vibe Klarup, formand, Frivilligrådet
- Mads Roke Clausen, direktør, Mødrehjælpen
- Arne Eggert, udviklingsdirektør, KL
- Sara Krüger Falk, seniorchefkonsulent, DI
- Hanna Line Jakobsen, Dansk Røde Kors
- Ellen Bæk, næstformand, Landsforeningen for efterladte efter selvmord
- Nille Skalts, direktør, Generøs og B Corp Danmark
- Benny Andersen, forbundsformand, Socialpædagogerne
- Kasper Sand Kjær, formand, DUF
- Jonas Keiding Lindholm, generalsekretær, Red Barnet

Task forcens fem hovedanbefalinger indeholder blandt andet forslag til, hvordan civilsamfundet bliver bedre til at inddrage udsatte borgere udenfor arbejdsfællesskabet i frivillige fællesskaber samt forslag til bedre rammer for det lokale frivillige initiativ.

Kilde: <https://www.fm.dk/~media/files/nyheder/pressemeddelelser/2017/09/taskforcens-anbefalinger-til-en-ny-civilsamfundsstrategi.ashx?la=da>

Taskforcen har blandt andet en ambition om, at deres anbefalinger bidrager til at mindske bureaukratiet for frivillige foreninger og organisationer – både nationalt og lokalt – altså et ønske om, at krav og regler for de frivillige forenkles. Om det så betyder, at man ender med at lempe de skatteregler, der i dag angiveligt står i vejen for at lave timebanker, kan vi kun håbe på.

Rolf Bjerre Jørgensen, dansk ambassadør for Timerepublik.com mener ikke, man længere bør forholde sig til landsskatterettens afgørelse i 2005, da beskatningsreglerne i Danmark er ændret siden. Rolf Bjerre Jørgensen mener også, at man tilbage i 2005 fik spurgt om skattereglerne på en forkert måde, og at der i dag bør kunne tages fat på et nyt tidsbankprojekt fra en anden vinkel.

Timerepublik er en international decentral/ lokal online-plattform, hvor man kan optjene timer ved at byde ind med sin tid og evner

indenfor områder, man er dygtig til og brænder for eller tilsvarende bruge sine timer ved at efterspørge hjælp fra andre på platformen. Rolf Bjerre Jørgensen har bragt systemet til Danmark og fortæller, at der pt. er mange ildsjæle, der gerne vil hjælpe andre, men at systemet har været lidt vanskeligt at gennemskue, så der er endnu ikke så mange, der efterspørger hjælp.

*Tilmeld dig platformen på
www.timerepublik.com*

Kvindelig økonomi

Af Doris Elisabeth Fischer, BetalmedJurs, www.familieopstiller.dk

Uden at tænke over det stod jeg med røde strømper, den dag jeg gav et længere oplæg omkring kvindelig økonomi til JAK weekenden i Laugesens Have. Og der blev grinet, da jeg indledte med at påstå, at jeg ikke har i sinde at bekæmpe det maskuline for at skabe plads til det kvindelige. Først senere forstod jeg, at det var strømperne folk grinede af.

Mit anliggende er at fortælle som kvinde, hvordan jeg oplever, at vores økonomi i dag er præget af tanken om vækst og hæmningsløs udnyttelse af både natur, dyr og mennesker. Noget jeg bliver konfronteret med i min praksis som familieopstiller, hvor jeg arbejder med børn og familier i krise. De oplevelser har ført mig til min indsats for det regionale betalingsmiddel på Djursland, som vi kalder for Djurs. I de sidste to år har der været artikler om vores projekt i flere JAK blade.

Jeg sagde "ja" til at holde mit oplæg, fordi jeg fornemmer, hvor vigtigt det er at synliggøre og genoplive kvindelige kvaliteter i en tid fuld af effektivitet, stress og angst. Vi mangler kvindelighed og forbindelse til jorden og naturen. Vi mangler pauser. Dybde, fordybelse og medfølelse. Vi mangler kreativitet og kvalitet. Vi mangler at mærke, at standse op og at være. Vi mangler tid til at fortælle og tid til at lytte.

I ca 6000 år med patriarkat, et mandsdomineret samfund, har vi fået vækst og udviklet en teknik, der både er dybt fascinerende og også skræmmende. Mange af os lever godt af den udvikling, og vores vilkår som menneske er på mange måder forbedret.

Men vi har mistet forbindelsen. Som om grådigheden og illusionen om evig vækst har trukket os op af jorden og skåret enhver forbindelse over til vores rødder. Det bringer os og de næste

Det kvindelige ved en lokal og komplementær valuta er, at man ikke kan spekulere i den. Spekulationen fører os væk fra den egentlige reelle værdi. Penge skabt af spekulation er en ide, en illusion, som skabes på bekostning af andres liv.

generationer i store udfordringer. Mandlige kvaliteter som rationalitet og effektivitet, viljestyrke og handlekraft styrer vores tilværelse. Vi er ved at vælte, når vi bliver ved at dyrke disse kvaliteter på denne ensidige måde.

Her i vores endnu så beskyttede Danmark går unge mennesker med tunge tanker, angst og mangel på livsmod. Med savn efter nærvær, pauser, fordybelse og forbindelse. En længsel efter den oplevelse at høre til og være forbundet. Inderst inde vil vi så gerne, at det liv, vi fører, giver mening og er kostbart for andre.

Før patriarkatet, dominerede det kvindelige det mandlige. En lang periode som kaldes matriarkat. Dette lag ligger i os alle og har gjort mange mænd mistroiske overfor kvindelige aspekter.

Patriarkatet, som er i sine sidste træninger, gør det stadig svært for os at mærke ligeværdighed mellem mand og kvinde, mandlige og kvindelige resurser. Der er kamp, mistro og meget lidelse, der styrer begge køn. Og kampen bringer ofte det værste frem i os. En kvinde, der kæmper mod mandlig dominans bliver manipulerende, spiller offer og skaber krænker. Et spil som kan give hende meget magt i det skjulte.

Manden, som føler sig presset af det kvindelige, giver enten op eller bliver i deres afmagt sarkastisk, voldsom, aggressiv, kontrollerende, intellektuel eller fordømmende.

Kvinder, som bekæmper det mandlige, bliver ofte meget maskuline, karrieremindede, uden kontakt til jorden, uden sanseligheden, hjertet, uden tilgang til skønheden.

Både mand og kvinde lider i det spil. I min praksis arbejder jeg på at hele begge parter. Det er en forudsætning for, at vi kan komme videre. Og vi får brug for hinandens kvaliteter for at kunne mestre de nye tiders udfordringer. Kvindelige kvaliteter som medfølelse, omsorg, sans for pauser og timing, nærvær, kontakt til krop, følelser, intuition, virkelighed og natur.

Mandlige kvaliteter, som fokuseret opmærksomhed, målrettet handling, grænsesætning, evnen til at beskytte andre, hjertelig handlen, centreret nærvær, evnen til at udføre beslutninger, kontakt med rationalitet, overblik, viljekraft, evne til at skære igennem og leg. (kvaliteter som jeg finder i Neel Fasting's bog "Et sprog for det kvindelige")

Jeg ønsker mig som kvinde i dag at mærke

gensidig agtelse og en ny glæde for kvindelige kvaliteter.

Det kvindelige ved en lokal og komplementær valuta er, at man ikke kan spekulere i den. Spekulationen fører os væk fra den egentlige reelle værdi. Pengene skabt af spekulation er en ide, en illusion, som skabes på bekostning af andres liv. Hver gang nogen tjener penge på spekulation, skal andre mennesker arbejde for det og løbe hurtigere, blive presset i deres liv. Djurs skal kun cirkulere fra hånd til hånd. Som en plante bliver valutaen mindre værd. Planten skal spises og fordøjes. Valutaen skal i bevægelse mellem hænder og dermed hjerter. Djurs kan kun bruges som betalingsmiddel. Ved at implementere Djurs kommer vi i dialog og tænker os om. Mange gode samtaler har indtil videre givet folk i vores område en forståelse for, at vi støtter hinanden ved at tænke i nye baner vedrørende økonomi og penge. Og her gælder: Mere til dig betyder også mere til mig. I modsætning til en egoistisk tanke fyldt med frygt: Jo mere til dig, jo mindre til mig – ergo kæmper jeg for at få mest selv – helst i det skjulte.

En bevægelse fra JEG'et til VI. En bevægelse hen imod sammenhæng. Vi kan ikke leve uden hinanden. At leve for hinanden giver vores liv mening og nærer os i vores hjerter. Og ja, det er en kvindelig måde at se det på.

Kære mænd og maskulint prægede kvinder, vær søde at holde en lille pause og lyt. Uden dom, uden at foreslå andre løsninger. Uden at gå i forsvar.

Vejen til hjertet er måske ikke altid så effektiv, men den giver os kvalitet, agtelse for livet og kærligheden.

Det er NU, vi skal stå sammen, ligeværdig mand- kvinde og skabe en bedre verden for vores efterkommere. Det kræver mod til at bryde med gamle vaner. Og ja, det er ikke nemt.

Skulle nogen få brug for håb, så anbefaler jeg at se den lille film på 5 minutter af Paul Hawken, hvor der vises de mange tiltag og grupper verden over, som arbejder på en ny balance og en bedre verden fremover. På Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=iW8BytVil54>.

Fortællingens Bro

Af Katrine Faber, historiefortæller

Fortællekunst-
en er tæt
beslægtet som
universelt sprog
med musik-
ken og teatret.
Det sprog som
har sine rødder
langt tilbage
i menneske-
hedens historie

Fortælleren sidder på hug i en yurt – det runde telt, som nomaderne på stepperne i Tuva i Sydsibirien og Mongoliet lever deres liv i.

Det er blevet aften og mørkt i det store telt, lyset kommer fra brændeovnen i midten og et par petroleumslamper. Vi sidder mange mennesker tæt sammen, og under en af de to senge ligger et par små hvide gedekid og sover. Udenfor kan vi høre hestene græsse og pruste. Jeg tager en dyb indånding og går i gang med historien. Orlando, den unge dreng tolker fra engelsk til tuvansk. Det er skabelsesmyten fra den nordiske kultur, jeg fortæller; den urgamle historie om Ginungagap og livet, som blev til i mødet mellem is og ild. Mens jeg fortæller og synger, lyser skæret fra ilden op på de mange ansigter i yurten; den gamle kvinde med det lille barnebarn på skødet, den skæggede hyrde, som lytter opmærksomt med sine kloge skarpe øjne og de tre drenge forrest, som fniser lystigt over aftenens underholdning. Efter min historie fortæller den gamle hyrde os alle, hvordan dyrene

blev til og om det store træ mellem himmel og jord, som shamanerne hviler sig i. Bagefter bliver der sunget en sang og en til. Natten på steppen bliver lang og fyldt med fortællinger og latter.

“Åh! Fortæl en god historie!”

Sådan har opfordringen lydt i årtusinder; i hullens mørke, ved lejrålet på savannen og under skovens træer. Opfordringen lød fra stammens voksne til de gamle vise, fra børn til forældre og bedsteforældre.

Vi har brug for de gode historier til at finde vores vej i verden og livet. I dag får vi historier alle vegne; fra computeren, podcasts, bøger, aviser, teater, biografier, fjernsyn, nettet, radioen, telefoner mm.

Men den urgamle levende historiefortællekunst har også fået en renæssance i den elektroniske tidsepoke. Fortællekunsten er tæt beslægtet som universelt sprog med musikken og teatret. Det sprog som har sine rødder langt

Vores fællesskab, vores ligheder og også vores forskelligheder afspejler sig i de historier, vi fortæller.

tilbage i menneskehedens historie. I tidernes morgen var der pludselig et menneske i gruppen omkring bålet, som var så fyldt af en stærk drøm eller vision, at det måtte udtrykkes og deles med de andre. I fortællekunsten mødes vi ansigt til ansigt med vores tilhørere. Vi kan se, høre og sanse hinanden. Fortællingen lever i mødet mellem mennesker og vores forskellige kulturer.

Vores fællesskab, vores ligheder og også vores forskelligheder afspejler sig i de historier, vi fortæller.

Vi sidder en stor gruppe mennesker i Fyrtårnet på øen Anholt langt ude i havet. Aftensolen falder blødt ind gennem de gamle vinduer i de tykke mure, og lige udenfor bruser og synger havet. Store og små lytter vi til Agnete, som fortæller om sin barndom herude ved Fyret, hvor hendes far var fyrpasser. Hun samlede de døde små fugle op, som havde mistet livet ved at flyve ind i fyrkuplen, og hun lagde dem under små dyner i sin dukkebarnevogn. Vi lytter og drages ind i fortællingen. Historiefortælling er et kraftfuldt medie. Fortællingernes billeder træder ind i sindene og spejles i hvert enkelt menneskes personlige univers.

Med fortællinger skaber vi verden, vi skaber os selv og vores relationer. Med historier kan vi forvandle os selv og verden.

Som historiefortæller har jeg fortalt og byttet mig til nye historier langt ude i junglen i Sydamerika eller hos børnene i den nedslidte skole i den danske forstadsghetto. På alderdomshjem, i børnehaver, spisestuer, lejrpladser, togstationer, fangerhytter i Arktis eller på landsbypladser i Himalaya. Historier kan fortælles og udveksles alle vegne.

Historierne udfolder sig på skoler, institutioner og i virksomheder, men også i mange forskellige kulturelle sammenhænge og private arrangementer. Vi kan genindføre den mundtlige fortælling som et basalt element i menneskelivets højdepunkter og dybdepunkter og overgange, som barnedåb, konfirmationer, bryllupper, begravelser og vågenætter. Her kan det, at lytte sammen til en fortælling fyldt med visdom og livskraft være trøst og næring. Historier taler til vores krop, til vores sanser, til begge hjernehalvdele. De kan fordybe vores læring og tjene som hjælpere i konfliktløsning. Og der, hvor vi samles for at skabe noget nyt sammen, se på verden på en ny måde og sammen forme nye bud på, hvordan vi som mennesker kan være og leve sammen med

alt andet levende i Verden, også der har gode fortællinger kraft. De taler direkte derind, hvor vores håb bor, hvor vores medmenneskelighed bor, hvor vores egen visdom og livskraft bor.

Katrine Faber er en af Nordens mest anerkendte historiefortællere, som fornyer den urgamle kunstart på sin helt egen musikalske og dramatiske facon. Katrine har i mange år udforsket samspillet mellem historiefortælling, teater, krop, musik og stemme.

Hun er stifter af Teater Viva, som optræder med teaterfortællinger, laver byttehandelsprojekter i ind- og udland med historiefortælling, musik og teater og hun giver undervisning i fortælling, teater og stemmearbejde for børn, unge og voksne. Katrine arbejder også som psykoterapeut med helbredende fortællinger.

www.katrinefaber.dk

www.teaterviva.dk

www.voxviva.dk

www.detperifereselskab.dk

En god fortælling er en drøm, vi drømmer sammen.

Billeder, fortalt med historiefortællers levende ord, som skaber et magisk univers, hvor alt er muligt.

Når vi lytter os ind i historiens billeder, får vores sjæle plads til at vokse og forvandles.

Når vi lytter til fortællingen sammen, dannes en bro mellem os.

I fortællingen kan vi dele visdom, erfaringer og erindringer, glæder og sorger.

I fortællingen kan vi mødes på trods af forskellige aldre, på trods af at vi kommer forskellige steder fra og er forskellige steder i vores liv.

Hver især spejler vi vores egne indre billeder ind i den fælles fortælling, og bliver medskabere af øjeblikkets poesi og mulighed.

Crowdfunding

Finanskrisen har gjort det både dyrere og sværere for bankerne at låne penge ud, så mange danske kreditværdige virksomheder er blevet fanget i kredittklemmen og har svært ved at finde den nødvendige finansiering til vækst. Og med de rekordlave renter på opsparing og obligationer er der opstået et stort behov for bankkunderne at søge alternative placeringsmuligheder. Samtidigt har bankerne rekordindtjening fra de lave indskudsrenter og høje udlånsrenter. Ved at anvende crowdfunding som alternativ bliver banken skåret ud som den fordyrende mellemmand i finansieringsprocessen. I stedet deler låntagerne og långiverne bankernes profit.

Dette var oplægget fra stifter og direktør Henrik Vads indlæg på JAK Danmarks efterårsseminar, om crowdfunding og de nye muligheder, som hans virksomhed Flex Funding tilbyder.

Ideen om crowdfunding handler grundlæggende om, at vi sammen kan gøre meget mere, end vi kan hver især. Flex Funding er en markedsplads, der formidler kontakt mellem private långivere og mindre danske virksomheder, foreninger, selvejende institutioner m.v., som har behov for finansiering. Dermed deles rentemarginalen, som tidligere gik til banken, mellem låntager og långiverne. Og ved at fjerne omkostningerne og kompleksiteten ved at handle med banken, kan der opnås et overkommeligt lån uden besværet med banken. Hermed bliver det nemmere og billigere for låntagerne at skaffe kapital til at føre deres drømme ud i verden og samtidig at skabe en attraktiv investeringsmulighed for de private, der vælger at støtte deres projekter med et lån. Der kan søges om lån fra 200.000 kr. til flere millioner kroner og renten fastsættes i forhold til sikkerheder og risiko.

Som långiver kan man investere i lån med fast rente op til fem år på Flex Fundings platform. Og man vælger udelukkende selv, hvilke projekter man gerne vil støtte med sine penge. Så der sidder ikke en bankmand i den anden ende og bestemmer over placeringen af ens opsparing. Uanset om man udlåner 200 kr. eller 100.000 kr., vil man hver måned modtage betalinger fra låntagerne inkl. den aftalte rente, som går ind på ens konto i Flex Funding. Hermed kan man sammen med mange andre hjælpe private virksomheder med at vokse og skabe nye arbejdspladser. Eller hjælpe ildsjæle til at realisere et projekt til gavn for ens lokalsamfund. Det er Flex Fundings rolle at drive platformen, kreditvurdere projekterne, håndtere den daglige drift og stå for hele administrationen. Flex Fundings løsning gør det både nemt, enkelt og overskueligt at søge om lån til et projekt og for långiverne at investere i lån. Så det er "vind-vind" for både låntagerne og långiverne.

Indtil nu har Flex Funding allerede fået finansieret projekter for over 75 millioner kroner, hvor der står hundredvis af private långivere bag hvert lån. Og det er alt mellem himmel og jord. Fra et dansk landbrug i Mozambique, Vejle Ildrættefterskole og filmproducenten Copenhagen Bombai Production til Grøn Industri, Kærby Økologiske Æg og Adamsen Fisk i Gilleleje.

"Hele ideen bag lånebaseret crowdfunding har netop til formål, at virksomheden, foreningen, skolen eller forsamlingshuset går direkte til långiverne og efterspørger finansiering, der så samles sammen gennem mange store og små bidrag, inden projektet føres ud i livet," sagde direktør Henrik Vad fra Flex Funding.

I forhold til JAK Danmark kan lånebaseret crowdfunding være den mest optimale løsning med henblik på at opnå bedre balance mellem Realkapital og Finanskapital. Nu er det ikke længere nødvendigt at lægge skabelsen af samfundets penge i hænderne på private banker, som blot har til formål at maksimere deres indtjening. Og hvor borgerne efterfølgende må betale for den ubalance, som der opstår. Flex Funding kunne endda tilbyde JAK Danmark en billigere finansieringsløsning end JAK pengeinstitutterne, som i forvejen er billige. Konceptet var en udlånsrente på 1 % over for låntagerne og 0 % over for långiverne. Den ene procent skulle dække Flex Fundings løbende omkostninger. Det eneste krav var, at JAK Danmark skulle sikre et tilstrækkeligt antal långivere, som var villige til at udlåne til 0 % i rente, så projekterne kunne blive finansieret fuldt ud.

"Flex Fundings koncept, hvor kunderne bliver deres egen bank, bliver fremtidens vinder", sluttede Henrik Vad.

www.flexfunding.com

Referat fra seminaret "Gentænk Fællesskabet"

Af Eva Stenius, JAK Sverige

I JAK har vi en vision om et retfærdigt og bæredygtigt samfund. Det kan vi kun nå, hvis vi arbejder sammen og med tillid udvikler tiltag, som er nyttige for mennesker lokalt og globalt. Derfor er jeg meget glad for, at jeg kunne deltage i dette seminar i Laugesens Have med de smukke stensætninger i haven og med delikat mad. Allermest glæder jeg mig til mødet med så mange gode og interessante mennesker og de inspirerende foredrag.

Jeg beskriver normalt JAK som et levende individ, som går fremad på to ben. Det ene er banken – fællesskasserne, det andet er JAK foreningen.

Med armene rækker vi ud til samarbejde med organisationer, som er på vej mod samme mål som vi.

Hovedet med den rentefrie ideologi søger kundskab og er åben for nye tanker og ideer.

Hjertet har etiske vurderinger, solidaritet og tolerance.

Seminarets program berørte alle disse elementer af organisationen, og gav også inspiration til vores egne tanker, følelser og handlingsvilje.

JAK's visioner og forhold til spekulation

Af Uffe Madsen fik vi et indblik i, hvordan JAK startede i 1931, da man besluttede "gennem oplysning at starte en bevægelse for menneskelig og økonomisk frigørelse, og oprette praktiske funktioner til at understøtte formålet." De største problemer om økonomien var skabelsen af penge og renten. Den praktiske løsning var at udstede egne penge – JAK Andelspenge – og låne ud uden renter.

I dag arbejder JAK for en økonomi uden rente og spekulation og for et samfund med et retfærdigt økonomisk system.

Selv om renten i 2017 er lav, især på lån til fast ejendom, er gælden øget, så at det man betaler i rente er lige så meget som tidligere.

Hvad er spekulation? Det er når man køber noget, for eksempel værdipapirer med det eneste formål at tjene penge. Ved spekulation tilføres ikke noget af værdi, kun overførsel af værdier. Den ene part i handelen vinder, og den anden taber. Der findes individuel spekulation og fælles spekulation som for eksempel pensionsfonde. Det er et etisk dilemma, at vi får vores pensioner gennem spekulation og investeringer i miljøfarlig produktion.

Den nyliberale kapitalistiske markedsøkonomi tåler at blive diskuteret. Er prissætningsmekanismen tilfredsstillende? Udnyttes markedet så konsekvensen bliver prisbobler og økonomisk krise? Leder gældsætningen i samfundet til større ulighed og krav på vækst?

I JAK ønsker vi ikke renter. Har vi opnået målet, når rentesatsen er 0? Desværre – der findes mange flere måder at spekulere på end at tjene penge på en konto i et pengeinstitut. De mest almindelige objekter for spekulation i dag er:

- Jord, ejendomme, lejligheder
- Aktier og obligationer
- Valuta
- Råvarer og madvarer
- Kunst
- Finansielle produkter som terminshandel, optioner, futures og swapaftaler.

Hvis man køber et hus for selv at bo i det, regnes det ikke som spekulation. Produktionsjorden burde det ikke kunne spekuleres med. Den er alle vi mennesker afhængig af til produktion af fødevarer og overlevelse. Sammenlignet med indianerkulturens respekt for moder jord – den er ingen handelsvare.

Uffe gav os et godt historisk overblik og en øget indsigt i, hvad der foregår i den økonomiske verden lige nu. Jeg kunne have ønsket, at han også havde fået mulighed til at give os fremtidsvisionen af en rentefri pengeudstedelse gennem Nationalbanken, som ville forandre de økonomiske spilleregler.

I JAK Danmark har I netop arbejdet med en realistisk model for et retfærdigt banksystem med spekulationsfrie lokale samfundsbanker.

Moral og følelser om spekulation

Jens Thordal-Christensens foredrag fokuserede på moral og følelsesliv. Der findes en moralsk intuition – vi kan have en mavefornemmelse for, hvad der er rigtigt. Både budister og de gamle grækere taler om det åndelige i tarmsystemet. I alle mennesker findes der ifølge græsk filosofi: det gode, det sande, det retfærdige og det skønne.

Et persisk sagn beskriver, hvordan en smuk malet væg spejledes i kongens palads. I overført betydning kan man tale om et kongespejl i spillet mellem mennesker, når vi med interesse og kærlighed lytter og lokker det bedste frem hos den, vi taler med.

Vi skal være bevidste om, hvad der giver vores liv mening: næstekærlighed, lighed, sammenhæng, accept, respekt og tolerance.

I Aristoteles model af det græske samfund var selverkendelse vigtigt.

Denne bevidsthed – spejlingen i sig selv var en af grundpillerne. De andre var etikken, politiken og poetikken. For at skabe et bedre samfund behøver vi også forandre os selv.

Timebanking

Martin Simon, forfatter og grundlægger af Timebanking bevægelsen i England, gav os både teorien bag systemet og praktiske eksempler som viser, hvordan man kan skabe økonomisk udvikling og samarbejde i et lokalsamfund.

Sektorer i samfundet er

1. Statslig og offentlig sektor
 2. Privat sektor
 3. Frivillig velgørenhedssektor
 4. Community - fællesskabs sektor
- Denne fjerde sektor er meget vigtig og bygger

på, at den folkelige organisation er på plads og kan ikke styres oppefra. Et eksempel er, når beboerne i bydelen Corydon i London selv tog initiativ til at gå ud på gaderne og hjælpes ad med oprydningen efter en protestdemonstration med ødelæggelser til følge.

For at udvikle et lokalsamfund kan man tage udgangspunkt i mangler og spørge folk: Hvad er problemet? Hvad har du brug for? Hvilke forhindringer er der? Dette er den almindelige tilgang til spørgsmålet.

Man kan i stedet fokusere på stærke sider og konfrontere folk med deres egen frihed: Hvad vil du? Hvad kan du gøre? Hvad er muligt? Hvem er med dig? Hvad har du at vinde? Søg kompetencerne i eget lokale samfund.

Vi lavede et eksperiment i grupper på 8-10 personer.

På et bord lå papirsedler med oplysninger og færdigheder, som kan tænkes der er behov for i forskellige lokale arrangementer. F.eks. male, skrive en indbydelse, passe børn, gøre rent, tømmerarbejde, datakundskab og holde tale. Sedlerne blev derefter fordelt i tre bunker:

- 1) Vi kan
- 2) Vi kender nogen som kan
- 3) Vi kan ikke.

Næsten alle sedlerne havnede i bunken "Vi kan".

Når man udfører noget, som efterspørges, indsætter man den forbrugte tid i tidsbanken, og dermed har man modsvarende tid til gode, til at få hjælp af en anden, når man har brug for det. Penge er ikke nødvendige.

Crowdfunding

Crowdfunding er på samme måde som Timebanking en bevægelse, som JAK sympatiserer med. Henrik Vad fra Flexfunding fortalte om sin virksomhed, som er en platform i stedet for en bank. Bankerne med aktionærer, som kræver afkast, kontrollerer samfundsudviklingen på godt og ondt. De bestemmer hvem der skal have lån.

For at blive uafhængig af banker kan man gøre brug af Flexfunding. De hjælper låntagere og investorer med at komme i forbindelse med hinanden, de foretager en risikovurdering af alle virksomheder, som ønsker at optage lån. Långivere og investorer vælger selv, hvem de vil låne ud til, og de tager selv risikoen. Renten er 7,5% med 1% marginal til Flexfunding for administration. Alt er helt transparent.

I JAK Bladet nummer 4 kan man læse mere om Crowdfunding, Timebanking og den lokale valuta Djurs.

Djurs

"Betal med Djurs" er et eksempel på feminin økonomi.

Doris Elisabeth Fischer indledte med at påpege, at vi har mistet forbindelsen med jorden. Vi har i 6.000 år levet i et patriarkat, hvor de mandlige principper dominerer helt og det kvindelige nedvurderes. Kvindeligheden står nærmere naturen gennem, at vi føder og tager omsorg om barnet og passer de gamle.

Der findes både positive og negative sider hos det kvindelige.

Positivt er bl.a.: Tættere kontakt til følelser og intuition, medfølelse, omsorg, følelse for timing, kunne hvile i sig selv, tage pauser og ser helheden.

Negativt er: Offer følelsen, indadvendthed, svaghed, kan blive manipuleret og snuhed.

Negative mandlige sider er: Udadvendthed, dømmende, kontrollerende, fragmenterende, ofte følelsesmæssig og intellektuel aggressiv.

Positive mandlige sider: Måltrettet, fokuserende, opmærksom og vise handlingskraft.

Disse gode sider bør vi alle tage vare på og udvikle. Naturligvis har mennesker ikke alene en enkelt opsætning af egenskaber, men hvis en kvinde skal gøre karriere i dagens materielle, konkurrencedygtige verden, behøver hun at være sej og arbejde på mændenes vilkår.

Vi har brug for at få kvindeligheden ind i samfundet og skabe en økonomi, som ikke præmierer grådighed og spekulation. Vi har brug for et andet syn på penge.

Djurs er et sådant ikke-egoistisk lokalt byttemiddel. I 2015 havde man en markedsdag, hvor foreninger kunne købe 1.000 Djurs for 750 dkk. Det gavner både foreningslivet og den lokale handel. Vi skaber et netværk, hvor vi er sammen i ligeværdighed. Fremtidsspørgsmålet er, om Djurs skal være sedler eller digitalt.

Et vigtigt indslag i seminaret var sang og dans. Dramatiker Katrine Faber ledede os gennem improviserede lyd- og bevægelsesøvelser. Med toner forsøgte vi at udtrykke og formidle de ønsker, som fandtes i gruppen.

Under aftenpausen var der fortælling og sang, som var meget populært.

Som afslutning så vi en kort videofilm af Poul Hawkins, som viser hvor mange organisationer og grupper, der arbejder for en bedre verden - en oversigt over millioner Civil rights and social and environmental movements.

Tak for et fantastisk interessant og berigende seminar.

Artiklen er oversat fra svensk af redaktionen.

JAK Danmarks årsmøde

den 3. marts 2018 kl. 10.00 – 15.00

Mødet afholdes i Sløngelsalen, Kulturhuset Skanderborg,
Parkvej 10, 8660 Skanderborg

Program:

Kl. 10.00 Velkomst og kaffe

Kl. 10.30 Foredrag:

Biodynamisk landmand Karl Henning Mikkelsen fortæller om belivning af jorden og om, hvordan biodynamisk dyrkning giver livskraftige og vitaliserede fødevarer. Foredraget er baseret på egne erfaringer og oplevelser.

Et spirituelt samarbejde med jorden ud fra Rudolf Steiners principper, hvor en respektfuld behandling af jorden giver levende jord i modsætning til næringsfattig og stresset jord. Når dyrkningsjord er i balance, får vi afgrøderne i balance som bliver sund næring for mennesker.

Læs mere på www.khmhojbo.dk

Kl. 12.00 En let frokost

Kl. 13.00 **Generalforsamling**

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af to stemmetællere - der ikke må være medlem af bestyrelsen
3. Valg af to referenter
4. Bestyrelsens beretning for det forløbne år til godkendelse
5. Regnskabet fremlægges til godkendelse
6. Bestyrelsens forslag til arbejdsplan og budget fremlægges til godkendelse
7. Indkomne forslag fra bestyrelse og medlemmer til behandling
8. Valg af formand
9. Valg af bestyrelse
10. Valg af revisor for et år
11. Valg af revisorsuppleant
12. Eventuelt

Kl. 15.00 Farvel og "kom godt hjem"

Alle er velkomne, men kun fuldt betalende medlemmer har stemmeret på generalforsamlingen. Af hensyn til traktement vil vi gerne have din tilmelding senest 16. februar 2018 på mail: landsforeningen@jak.dk eller telefon 24 98 86 81.

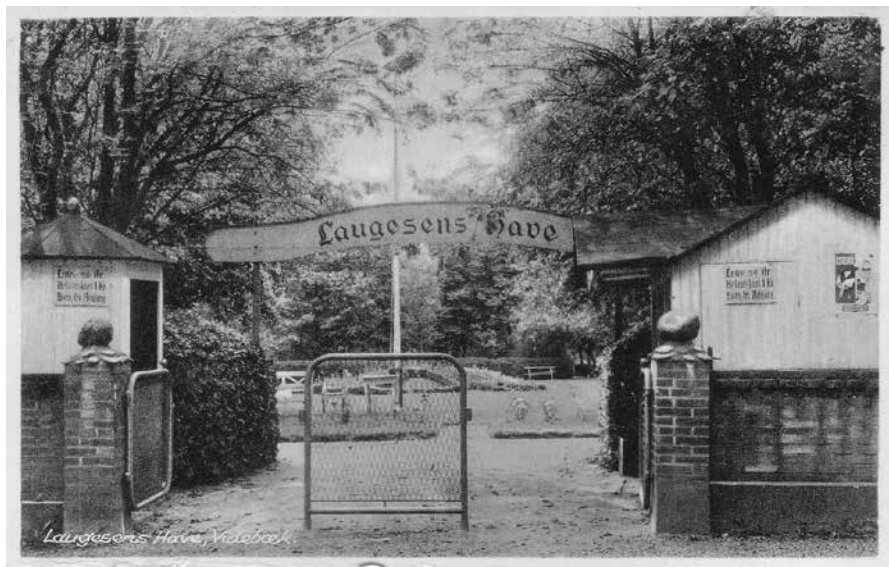
Bestyrelsen

JAK Danmark

Laugesens Have dannede rammen om JAK Danmarks efterårsseminar i weekenden 3.-5. november 2017.

Der har tidligere været afholdt JAK møder i den historiske have, i JAK Bladet lørdag den 6. juni 1936 kan man læse om et J.A.K. Ungdoms-Stævne i Laugesens Have, hvor gartner Fr. Karl Kristiansen talte.

Laugesens Haves historie

Laugesens Have er placeret i en 12 tønder land stor park, som en stædig og innovativ jyde med navnet Lauge Laugesen har skabt over mange år midt på den jyske hede.

Visionen for haven opstod i starten af 1920'erne, og planen var at skabe en kopi af den kejserlige have i Wien. Lauge rejste dertil sammen med flere venner fra egnen for at indsamle indtryk, på det man i dag ville kalde inspirationsstur. Beriget med ideer gik han i gang med at skabe en fantastisk have. I dag efterlyser man mennesker med visioner. Dengang rystede man nok lidt på hovedet over den store plan, som Lauge gik i gang med.

En vision tager form

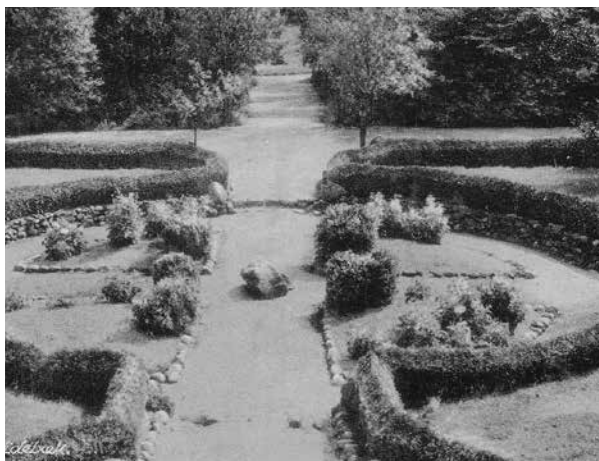
Lauge Laugesen betragtede de smukke stensætninger, som dengang fandtes i den kejserlige have, og han blev inspireret til at anlægge en kejserhave i Brejning Fjælde: Laugesens Have. Lauge så en mulighed med de sten, han havde liggende ved gården, og det blev faktisk begyndelsen på Laugesens Have.

I 1923 blev der anlagt en lille privat have, hvor han anvendte stenene fra hedeopdyrkingen til pyramider, høje, trapper og terrasser.

Gangene blev kantet med sten, og stenene blev i det hele taget en helt naturlig del af haveanlægget.

Lauge var optaget af en tanke om at skabe

noget smukt og seværdigt på den golde jyske hede, som i tusindvis af år havde henligget udyrket og forblæst. Han ville skabe en oase af træer, planter og blomster, og stenene indgik i hele dette haveanlæg. Sten i titusindvis.

Det var en original idé, og Lauge inddrog i første omgang 5 tønder land til haven – senere kom haveanlægget til at omfatte i alt 12 tønder land. Det var unyttigt, gav intet afkast, og efterlod mange mennesker hovedrystende, men også lidt nysgerrige.

Nysgerrige og besøg

Else Marie og Lauge Laugesen var stolte over den opmærksomhed, haven skabte, og de var gæstfrie mennesker, der tilbød kaffe, kage og sodavand til de mange besøgende.

I 1924 blev der opført en lille pavillon, og herefter blev der opkrævet 25 øre for hvert besøg. Fra pavillonen blev der solgt kaffe og brød. I 1926 blev der opført en større restaurant ved gården, der tjente som traktørsted for haven.

Else Marie og Lauge udførte ikke arbejdet alene. De fik sammen 9 børn, som alle hjalp til med at anlægge haven. Derudover fik de hjælp fra familie og venner, og mange af de andre bønder fra egnen kørte vognlæs af sten ind i haven. Gennem tiden er der fragtet op mod 3.000 vognlæs sten ind i parken.

Lauge Laugesen indså på et tidligt tidspunkt, at han måtte have faglig ekspertise ved anlægget af haven. Han allierede sig derfor med gartner Petersen fra Spjald, som fik stor betydning for havens arkitektoniske indretning. De to herrer supplerede hinanden godt, om end der ikke altid var fuldstændig enighed om, hvordan parken skulle se ud. Begge var i besiddelse af stor idérigdom, men også en stålfast vilje.

Haven blev genstand for stor opmærksomhed – også i alle landets aviser, magasiner og fagblade. Besøgstallet steg markant i perioden fra 1925 til 1930. I sommeren 1925 blev haven besøgt af ca. 4.000 gæster, men få år senere

kom der ofte langt over 1.000 på en enkelt søndag. I de bedste år blev Laugesens Have besøgt af op mod 30.000 mennesker på én sommer. Det placerede Laugesens Have som turistattraktion på højde med Skamlingsbanken, Ejer Bavnehøj og Himmelbjerget – altså blandt Jyllands allerstørste turistattraktioner.

I 1928 fik Laugesens Have fornemt besøg, idet dronning Alexandrine den 20. august besøgte haven. Dronningen kom – med sit følge – uanmeldt til haven. Hun opholdt sig et par timer og indskrev sig i gæstebogen, og tog efter besøget tilbage til Marselisborg slot. Dronningens besøg afstedkom naturligvis stor opmærksomhed, og var udtryk for den interesse, haven havde i offentligheden på den tid.

Fra have til kursuscenter

I perioden fra 1930 og indtil tiden efter 2. verdenskrig havde Laugesens Have flere tusinde gæster hvert år. Parken led stor skade under krigen på grund af svær frost.

13. november 1955 døde Lauge Laugesen – 72 år gammel. To år senere blev parken overtaget af datteren og svigersønnen, Johanne og Gerhard Hülke. Efter fortsat drift af haven valgte ægteparret at sælge parken i 1968 til Erling Heltboe.

Erling Heltboe opførte i 1974 en kursus- ejendom i parkens smukke omgivelser, og drev dette kursuscenter i perioden 1974-1981, hvor kursuscentret blev solgt til Dansk Beklædnings- og Textilarbejderforbund.

Efter udvidelser i 1982, 1989 og 2011 fremstår kursuscentret i dag med sammenlagt ca. 6.500 etage m².

I 1998 blev Laugesens Have udskilt som et selvstændigt aktieselskab og er i dag ejet af 3F.

Parken er renoveret, og forsøgt ført tilbage til det oprindelige, i det omfang det overhovedet har været muligt. Mange stensætninger står således stadig som de oprindelig er etableret af Lauge Laugesen og gartner Petersen.

Gode Penge på Ry Højskole

Hvis banker og penge er noget, man interesserer sig for, bliver der rig lejlighed til at snakke, spille, rappe og synge om penge til sommer. Gode Penge og Ry Højskole inviterer til en uges sommerhøjskole med foredrag, workshops, Nyt Nordisk Pengekøkken, læringsspil, sketches, improv og andet gøgl. En halv snes af kernefolkene i Gode Penge vil stå for løjerne i samarbejde med højskolelærer Jeppe Graugaard.

Gode Penge er en forening, der oplyser om bankernes pengeskabelse og arbejder for en reform af det nuværende system. Der har inden for de sidste få år bredt sig en erkendelse af, at banker skaber penge gennem udlånet og således øger pengemængden ganske autonomt. Den engelske nestor inden for forskning i centralbanker Charles Goodhart skrev således i sommer, at denne forståelse nu må anses for at være den fremherskende blandt fagfolk. Dette kun tre år efter tre økonomer fra Bank of England sendte den artikel på gaden, "Money Creation in the Modern Economy," der har skubbet alvorligt til mainstream-forståelsen.

Der er dog et skridt fra at anerkende bankernes pengeskabelse til at erkende, at det skaber alvorlige problemer, som for eksempel boligbobler

og andre udlånsfinansierede finansbobler. Gode Penges formand Rasmus Hougaard Nielsen skrev sammen med stud.scient.soc Marie Hedegaard Jørgensen i oktober en analyse af den aktuelle boligboble og fastslog, at bankerne bærer en meget stor del af skylden herfor. Det afvises jo traditionelt af bankerne, der blot "imødekommer kundernes efterspørgsel". Erkender man imidlertid den store og proaktive rolle, som bankernes udlån og pengeskabelse spiller, forstår man også bedre, hvilket centralt ansvar bankerne har for oppustning af boligbobler.

I forbindelse med offentliggørelsen af analysen arrangerede Gode Penge en happening på Regnbuepladsen i København, hvor en gigantisk boligboble i gummi blæstes op og eksploderede under nogen mediebevågenhed.

Gode Penge har eksisteret i tre år og har nu 800 medlemmer og en kernegruppe af forskere, formidlere og aktivister på 30-40 personer. Aktiviteterne omfatter blandt andet forskning, økonomiske analyser, videnskabelig publicering, lobbyarbejde med politikere og partier, studiegrupper for henholdsvis lægfolk og specialestuderende, konferencer, radio- og TV-optræden, aviskronikker og -debatter, folkeuniversitetsforedrag i fem byer, kunstudstilling, gadeaktioner, medlemsfester, PengeSnak, Folkemødet på Bornholm, lokalafdeling i Aarhus, og deltagelse i International Movement for Monetary Reform. Og selvfølgelig online: www.godepenge.dk, fb-siden "Gode Penge", fb-gruppen "Gode Penge – Debatgruppen", Twitter: Gode Penge, og dusinvis af oplysende videoer på You Tube.

Vil man smage på løjerne og måske være aktiv for den gode sag, kan man skrive til foreningskoordinator Sofie Brink Nielsen på sofie@godepenge.dk.

Tilbageblik og kurs mod en håbefuldt fremtid

Af Mads A. Velbæk, bestyrelsesformand

Lørdag den 28. oktober holdt vi garantmøde i Folkesparekassen. Garantmødet foregik på Ferskvandscentret i Silkeborg, og der var fuldt hus. For første gang gennemførte vi valget med elektronisk afstemning, så resultatet forelå allerede ved mødets begyndelse.

Blandt vores garantanter havde 62 kandidater valgt at stille op, og jeg vil gerne takke dem alle for at stille deres kandidatur til rådighed for Folkesparekassen. Det er positivt, at så mange selv melder sig på banen. Det lover godt for fremtiden.

Vi fik valgt et nyt repræsentantskab med 46 personer. Her i blandt en del nye og mange med en god baggrund. Det lover godt for, at vi kan få nogle repræsentantskabsmøder med gode diskussioner og et godt input til bestyrelsen. Jeg ser meget frem til samarbejdet med det nye repræsentantskab.

Jeg vil gerne takke alle, der stemte på mig og den øvrige bestyrelse. Det tager vi som udtryk for, at der er en god opbakning til bestyrelsen. Vi skal gøre vores bedste for at leve op til den tillid, der er vist os.

Fortid og fremtid med JAK

I min beretning på garantmødet havde jeg valgt at gå helt tilbage til begyndelsen i 1931 og se på grundlaget for det, der igangsatte JAK, på udviklingen frem til nu, samt videre ind i den fremtid, der venter os.

JAK opstod som et fællesskab i en brydningstid, hvor man med ideerne fra Andelsbevægelsen etablerede finansiering af hinanden. Det har vi taget med ind i Folkesparekassen. Her ser vi stadig os selv som et fællesskab, hvor vi finansierer hinanden billigst muligt. Det sker under hensyntagen til, at vi skal have en konsolidering af Folkesparekassen, der kan sikre overlevelsen på lang sigt.

Når vi ser ind i fremtiden, tror jeg også, det er fællesskabet, der vil være basis for Folkesparekassen på den lange bane. Pengeinstitutter bliver i fremtiden presset udefra med andre finansieringsformer og betalingservices med mere. Med vores værdigrundlag har vi et ståsted, der giver os forhåbninger for fremtiden. Vi er efterhånden et af de sidste JAK-pengeinstitutter, og det forpligter os i endnu højere grad til at passe godt på det, vi har og arbejde videre ud fra vores værdigrundlag.

Vi har i efteråret etableret en tænketank i Folkesparekassen, hvor vi vil se på det, der kan forme os i fremtiden. Vi søger inspiration i et bredt forum, hvor vi undersøger, hvad der sker rundt om os. Også i andre områder end der, hvor vi traditionelt søger inspiration. Vi ser blandt andet på, at Folkesparekassen kan være en platform for andre aktiviteter end blot at være et pengeinstitut. Aktiviteter der kan være til gavn og glæde for vores kunder, og som kan være med til at styrke fællesskabet. Vi har endnu ingen konkrete ideer, men vil løbende orientere om vores fremskridt, vi gør.

Fremtidige udfordringer for repræsentantskabet

En af de første aktiviteter i det nye repræsentantskab bliver at finde nye

kandidater til bestyrelsen. Børge Mortensen, Funder, der har siddet i bestyrelsen gennem en lang årrække, har valgt ikke at genopstille til repræsentantskabet og træder således ud af bestyrelsen til årsskiftet. Børge har gjort en meget stor indsats for Folkesparekassen som et stort aktiv i Funder. Endvidere har Helle Nielsen, Aarhus, valgt ikke at genopstille, når hendes valgperiode udløber i 2018. Helle har også gjort en stor indsats som repræsentant for Aarhusområdet, blandt andet i lokalrådet i Aarhus. Eloneh Gaia Klit Malm er også på valg til bestyrelsen, men modtager genvalg.

Vi skal således have 2 nye medlemmer i bestyrelsen, som skal findes på repræsentantskabsmødet i marts 2018. I det afgående repræsentantskab udformede vi en 2020-strategi og den løber snart ud. Så vi skal have set frem mod 2025, have defineret nye udviklingsmål og en strategi for at nå dertil.

Redefineret værdigrundlag

Direktør Martha Petersen gennemgik udviklingstallene for Folkesparekassen og vores 2020-mål og præsenterede medarbejderne.

Vi har arbejdet med en redefinering af vores værdigrundlag, og her er vi kommet frem til følgende: "Vi arbejder for en holdbar samfundsøkonomi og bedst mulige vilkår for den enkelte kunde".

Martha beskrev hvordan vi lever i et samfund med en uholdbar udvikling, og hvordan vi i JAK arbejder for at skabe den rigtige balance.

Endelig havde vi glæde af at have Emil Erichsen fra "Kurs mod fjerne kyster" til at holde et spændende foredrag. ■

GARANTMØDE
2017

Se det nyvalgte repræsentantskab
Side 2-3

Læs
også:

- Her er det nye repræsentantskab
- Få et lavrentelån til uddannelse gennem JAK Fonden
- Butikker kan nu sige 'nej' til kontanter om natten

Garantmøde 2017

Her er det nye repræsentantskab

Anders Papsø Laursen
Silkeborg
37 år
Chauffør, Danish Agro
i Galten

Ane Märcher Hønholt
Silkeborg
55 år
Administrator

Allan B. Hansen
Silkeborg
48 år
Adm. direktør,
Grovvarecentret
Ans & Silkeborg

**Anita Hummelshøj
Mikkelsen**
Aarhus
43 år
Selvstændig konsulent

Ann Hundahl Klode
Silkeborg
32 år
Ernæringsassistent,
Regionshospitalet
Viborg

Anika Karlsen Thor
Silkeborg
43 år
Kursusleder

Casper Mouritsen
Silkeborg
25 år
Iværksætter og
fhv. byrådsmedlem

Chresten H. Ibsen
Aarhus,
42 år
Selvstændig. Presse-
og kommunikations-
rådgiver, chib pres-
seureau

Anne Helene Bartholin
Odense
32 år
Studerer til kontor-
assistent med speciale i
revision

Doris Nissen
Silkeborg
46 år
Selvstændig landmand

Dorte Vest
Odense
61 år
Kundemedarbejder,
Folkesparekassen

Daniel Laursen
Odense
42 år
Selvstændig IT-
konsulent.

Fedder Skovgaard
Odense
46 år
Enterprise Arkitekt,
Energinet.dk

Heidi Hansen
Silkeborg
45 år
Business controller

Eloneh Gaia Klit Malm
Aarhus
49 år
Ingeniør

Helle M. Oldefar
Odense
64 år
Bistandsværge

Helle Nielsen
Aarhus
59 år
Administration, Gods-
banen i Aarhus

Helene Petersen
Aarhus
32 år
På barsel fra en stil-
ling som jurist, Rafn
Engineering

Henrik Hiis
Silkeborg, 50 år
Ledelses- og organisa-
tions-udviklingskon-
sulent, Undervisnings-
ministeriet og Aalborg
Kommune

Jens Peter Hansen
Silkeborg
67 år
Teknisk Serviceleder,
Silkeborg Kommune

**Henning Overgaard
Pedersen**
Silkeborg
62 år
Juletræsproducent,
OVERGAARD I/S

Jens Rasmus Laursen
Silkeborg
65 år
Montør med selv-
stændig virksomhed

Jens Thordal-Christensen
Aarhus, 52 år
Systemisk Akupunktør.
Formidler. Medejer af
KlinikDjurs. Konsulent
for FALCK

Jesper Engel Hansen
Silkeborg
32 år
Studerende og deltids-
kvægavler

Jesper Loehr-Petersen
Aarhus
62 år
Chefkonsulent og
partner,
MacMann Berg

**Jesper Mørkenborg
Kjær**
Silkeborg
46 år
Kommunikationsan-
svarlig, Folkespare-
kassen

**Jesper Redder
Laurholt**
Odense
37 år
Selvstændig og handi-
caphjælper.

Jonas Cort Pedersen
Odense
37 år
Indehaver af Sky Level

Jørgen Bertelsen
Silkeborg
54 år
Revisor

Line Clausager
Odense
48 år
Rådgiver, VærDig
under Det Sociale
Netværk

Louise Andersen
Odense
38 år
IT & Security Manager,
Danish Aerospace
Company

Mads A. Velbæk
Silkeborg
56 år
Direktør/ingeniør

Majken Toft Fabech
Silkeborg
36 år
Afdelingsleder, Handi-
capCenter Herning

Mette Svenningsen
Aarhus
30 år
Studerende Master of
Science Accountancy

Mia Ebsen Mittet
Odense
47 år
Sygeplejerske og
haveterapeut

Michael Schou
Odense
51 år
Senior Regulatory Af-
fairs Specialist, Plum
A/S

Normann G. Karlsen
Silkeborg
45 år
Salgschef, ITW BYG

René Gade
Silkeborg
35 år
Medlem af Folketinget,
Alternativet

Richard Kristensen
Silkeborg
60 år
Kvalitets- og miljøchef,
Kingo Karlsen A/S

Simon Bach Madsen
Odense
40 år
Adm. direktør

Søren M. Hansen
Silkeborg
48 år
Teknisk koordinator,
Homag

Thomas Brandslund
Odense
41 år
Advokat (L)

Thomas Kingo Karlsen
Silkeborg
46 år
Adm. direktør, Kingo
Karlsen A/S

Tobias Rossel
Aarhus
39 år
4MW Product Tech-
nical Lead, Platform
Management, Vestas
A/S

Uffe Karlsen
Silkeborg
32 år
Adm. direktør i Bango
A/S

Vermund Karlsen
Silkeborg
69 år
Entreprenør

Få et lavrentelån til uddannelse gennem JAK Fonden

JAK Fonden formidler lavt forrentede lån til færdiggørelse af uddannelse inden for normal uddannelsestid. Lånene skal anvendes som økonomisk hjælp til de sidste 2 år af et planlagt uddannelsesforløb.

Hvem kan ansøge om lån?

Primært er lånemulighederne tilegnet uddannelsesformål af enhver art. Det kan være udgifter i forbindelse med videreuddannelse i ind- og udland, højskoleophold, praktisk eller teoretisk uddannelse.

Derudover kan der søges lån af såvel private som foreninger og institutioner til formål indenfor Fondens formålspagrav.

Vilkår for lånet

Det enkelte lån kan maksimalt være på 60.000 kr., der udbetales over 2 år med maksimalt 2.500 kr. hver måned. For lån tilegnet uddannelsesformål afvikles lånet over maksimalt 5 år efter uddannelsens færdiggørelse.

Hvem yder lånet?

Fonden har samarbejde med Folke-sparekassen, og lånene ydes i videst mulig omfang i den afdeling, der ligger nærmest ansøgeren, og hvor det er mest hensigtsmæssigt at etablere kundeforholdet. Der stilles sikkerhed for lånet – eventuelt i form af kaution.

Såfremt fondens bestyrelse vurderer, at en ansøgning kan efterkommes, vil den efterfølgende sagsbehandling ske gennem den afdeling af Folkesparekassen, som ønskes anvendt. Sagsbehandlingen omfatter vurdering af kreditværdighed, sikkerhedsstillelse, afvikling af lånet mv.

Rente og låneomkostninger er de til enhver tid gældende satser for lavrentelån i Folkesparekassen.

Ansøgning om lån

Ansøgningsskemaet findes på jak.dk, og sendes på e-mail til fondens formand eller til andet medlem af Fondens bestyrelse. Se kontaktinfo på jak.dk.

Fondens bestyrelse vurderer de indkomne ansøgninger og videresender godkendte ansøgninger til Folkesparekassen til endelig bevilling af lånet. ■

Hvad er JAK Fonden?

Fonden blev stiftet i 1990 med det formål at virke for fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis – såvel inden for som uden for Danmarks grænser. Hovedsigtet i den forbindelse er at give støtte til aktiviteter, der udbreder kendskabet til JAKs ideologi til fremme af økonomisk og åndelig frigørelse.

Fondens kapital er blandt andet fremkommet gennem gaver fra en række personer, for hvem JAK har og har haft stor betydning, og som derigennem ønsker at bidrage til JAKs fremtidige arbejde.

Ud over de private donationer, er der tilført kapital til fonden fra bl.a. K.E.Kristiansens Mindefond, Frederik K. Kristiansens Mindefond, Peter Madsens Mindefond, Mindefond efter Ulla Jakobsen og JAK Københavns Lokalkreds.

Butikker kan nu sige 'nej' til kontanter om natten

Enkelte typer butikker som apoteker er undtaget fra reglen om, at butikker fra nytår ikke behøver tage imod kontanter i nattetimerne. Foto: Colourbox

En ny lov betyder, at butikker fra januar kan sige nej til at tage mod kontanter fra kl. 22 om aftenen til 6 om morgenen. Nogle steder vil det allerede gælde fra kl. 20 om aftenen.

Formålet er at beskytte medarbejderne i butikkerne. Hvis butikkerne kan sige nej til at tage imod kontanter, behøver de ikke have kontanter liggende i nattetimerne, og dermed er risikoen for, at de bliver udsat for røveri, mindre.

Som alternativ til kontanter kan man bruge Dankort, kreditkort, debetkort, My Wallet, Dankort på mobilen eller MobilePay, alt efter hvad den butik, man handler i, tager imod. ■

**Er du
tilmeldt vores
nyhedsmail?**

Få de aktuelle nyheder direkte i din indbakke.
Tilmeld dig nu på
folkesparekassen.dk

The Big Shift

Rethinking Money, Tax, Welfare and Governance for the Next Economic System er en ny bog af Deirdre Kent om, hvordan det nuværende økonomiske system kan og bør gentænkes og erstattes af et helt nyt paradigme.

Bogen giver et glimt af en fremtidig økonomi, der er indrettet, så mennesker har meget mere fritid, hvor der er tid til kunstnerisk udfoldelse og forskning. Der bliver taget så godt hånd om børn og unge, at staten bruger væsentlig færre penge end nu på de sociale udgifter. Miljøgrupper er stort set blevet overflødige, da forurening af jord, luft og vand ikke finder sted mere, fordi skattesystemet understøtter, at man behandler naturen på en bæredygtig måde.

Bogen er baseret på diskussioner i New Economics Party i perioden 2011-2015. At designe et økonomisk system, så det tjener planeten og

kan anvendes i en tid, hvor fossile brændsler er borte, kræver en gentænkning af den måde penge, jordbesiddelse og styring er designet på.

Deirdra Kent anvender eksempler fra historien som bevis for, at samfund har været stabile og velstående ved at anvende disse principper.

Om Deirdra Kent

Deirdra Kent er new zealandsk forsker og aktivist. Hun er medstifter af The New Economics Party og har tidligere arbejdet med undervisning i borgerinddragelse. Deirdra har i mange år interesseret sig for bæredygtig økonomi og komplementære valutaer og har blandt andet været med til at starte Otaki Timebank og har tidligere skrevet bogen *Healthy Money, Healthy Planet*.

Titel: *The Big Shift: Rethinking Money, Tax, Welfare and Governance for the Next Economic System*
Forfatter: Deirdra Kent

Udgivelses dato: d. 6. september 2017

Bogen er på 126 sider og kan købes på Amazon.com

Anmeldelsen har tidligere været bragt af Sociale Entreprenører i Danmark
<http://sociale-entreprenorer.dk/>

Den Sociale Kapitalfond Invest

Den Sociale Kapitalfond Invest er en ny kapitalfond med fokus på social impact. Det er Den Sociale Kapitalfond, der står bag lanceringen af fonden sammen med en række store investorer.

Den nye fond, der skal investere i SMV'er med en særlig social profil, har Den Europæiske Investeringsfond, Vækstfonden, Novo Nordisk Fonden, TryghedsGruppen, Hempel Fonden og Færchfonden med som investorer, og flere forventes at følge med i de kommende måneder.

Den Sociale Kapitalfond Invest er den første såkaldte social impact investment fond i Norden, og ud over at give et økonomisk afkast til investorerne, skal den også gøre en positiv, målbar forskel for udsatte grupper i Danmark.

I følge Lars Jannick Johansen, der er managing partner i den nye fond

og tidligere direktør i Den Sociale Kapitalfond, drives rigtig mange gode mindre og mellemstore virksomheder i Danmark af ejere med stor social ansvarlighed. Det er virksomheds-ejere, der ansætter lokale ledige fra kanten af arbejdsmarkedet, bidrager til udviklingen i et udsat lokalområde eller udvikler produkter og ydelser, og som hjælper udsatte mennesker til at blive en del af fællesskabet. Det ser han et stort socialt og økonomisk potentiale i, og derfor er disse virksomheder også målgruppen for Den Sociale Kapitalfond Invest.

Den Sociale Kapitalfond Invest vil være såkaldt mindretalsinvestor (typisk 10-49 %) og kan også kombinere egenkapitalinvesteringer med ansvarlige lån. Fonden vil arbejde tæt sammen med ejerne af virksomhederne for at udvikle virksomhederne til næste vækstniveau og styrke de særlige værdier, som virksomhederne bygger på. Det kan typisk være frem mod et generationsskifte, en industriel partner eller et samarbejde

med en større Kapitalfond.

Den Sociale Kapitalfond Invest har aktuelt en størrelse på 218 millioner kr. Den har primært fokus på at investere i mindre og mellemstore virksomheder i Danmark og Sydsverige inden for handel, produktion og service, med en typisk omsætning på 30-200 millioner kr. Det skal være virksomheder med stærke vækstpotentialer og særlig social ansvarlighed – i form af mål om at ansætte medarbejdere fra kanten af arbejdsmarkedet, bidrage til udviklingen i et udsat lokalområde eller udvikle produkter og ydelser, som hjælper udsatte mennesker.

Yderligere information om Den Sociale Kapitalfond Invest hos: Managing partner Lars Jannick Johansen, lj@socialkapitalfond.dk, telefon 29 61 68 92

Kilde: Den Sociale Kapitalfond
www.socialkapitalfond.dk

OVERBLIK

FÅ ET GRATIS
TJEK AF HELE
DIN ØKONOMI

JAK pengeinstitutter

Folkesparekassen, Silkeborg

Herningvej 37,
8600 Silkeborg
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Tlf.: 86 81 16 11/Fax: 86 81 13 75
Åbningstid:
mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen, Odense

Dalumvej 11,
5250 Odense SV
Tlf.: 66 11 22 31/Fax: 65 91 62 31
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Aarhus

Frederiks Alle 43, 8000 Aarhus
Tlf. 86 13 51 00/ Fax 86 18 03 08
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

JAK Fonden

En fond der virker for JAKs tanker

- Rentefrie lån
- Fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis

Donationer til fonden kan ske på mange måder. Bl.a. andels/garantibeviser der vil kunne udnyttes til at yde lavtforrentede lån til unge mennesker under uddannelse

Billige lån til bæredygtige formål

**Kontakt Folkesparekassen
for at høre nærmere om
ØKOlån.**

Wildersgade 43A, 1. tv
1408 København K

Tlf. 3295 9403 Fax. 3295 9409
Mobil 2120 9404
E-mail: elmebech@elmabech.dk

Henning Bech Frederiksen

Rådgivende Civiløkonom, HD

Beplantning – Træpleje – Beskæring
– Fældning – Hegn – Rådgivning
– Pleje og vedligeholdelse

Anders Matthiessen Anlægsgartnerfirma

Skudehavnsvej 17 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 70 38

Familieopstiller

Kurser og Enkelsessioner
i systemisk Organisations –
og Familieopstilling

Doris Elisabeth Fischer
Tlf. 24 64 92 04
doris@familieopstiller.dk

læs mere på min hjemmeside:
www.familieopstiller.dk

www.jakdanmark.dk

JAK Danmark blev stiftet i 1931 og har siden arbejdet med at udvikle et retfærdigt økonomisk system.

JAK Danmark har gennem årene udbredt kendskabet til bevægelsens tanker og inspireret andre til at tænke i alternative økonomiske systemer.

JAK Danmark arbejder for en økonomi uden rente og uden spekulation.

JAK Danmark arbejder for et samfund med et retfærdigt økonomisk system.

Bogstaverne JAK står for Jord ,Arbejde og Kapital, som er de tre faktorer, hvis samvirke er grundlag og betingelse for al produktion, på hvilke ethvert samfund er bygget op, og hvoraf al menneskelig eksistens er afhængig.

Pengerente fører til et samfund ude af balance, hvor samfundets svageste altid må betale til samfundets rigeste via renter på gæld og renters rente.

JORD står for alle de ressourcer, som vi mennesker har til rådighed for vore aktiviteter på denne jord

ARBEJDE står for alle de tiltag, som vi mennesker gør med de ressourcer, vi råder over.

KAPITAL står for alle de resultater, der kommer ud af jord og arbejde på såvel det materielle som det mentale plan.

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: jakdanmark

web: www.jakdanmark.dk JAKs nyhedsbrev